

Sygn. akt IV Kz 850/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie w IV Wydziale Karnym- Odwoławczym w

Przewodniczący: SSO Wojciech Maczuga

Protokolant: prot. Aneta Woźniczka

przy udziale Wiesława Zięby Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2017 roku

sprawy

T. S. (S.)

s. F. i W. z domu N.

ur. (...) w Ż.

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 220 § 1 kk i art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 156 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek zażalenia prokuratora na postanowienie Sądu Rejonowego w Suchej Beskidzkiej (...)z dnia 11 września 2017 roku, sygn. akt I K 201/17, w przedmiocie zwrotu sprawy prokuratorowi celem uzupełnienia istotnych braków postępowania przygotowawczego

na podstawie art. 437 § 2 kpk

postanawia

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Suchej Beskidzkiej celem kontynuowania postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 września 2017 roku Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej (...), sygn. akt II K 201/17, na podstawie art. 344a § 1 i § 2 kpk, przekazał sprawę T. S., oskarżonego z art. 220 § 1 kk i art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 156 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, Prokuratorowi Rejonowemu w Suchej Beskidzkiej w celu uzupełnienia istotnych braków śledztwa wskazując na konieczność przeprowadzenia eksperymentu procesowego z udziałem biegłych z zakresu budowy i eksploatacji maszyn, analizy wypadków w użytkowaniu maszyn oraz z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy badającego przyczyny wypadków przy pracy i dopuszczenie dowodu z opinii tych biegłych na okoliczność naruszenia przez oskarżonego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa pracy na frezarce do drewna i związanych z tym szczegółowych zagadnień zawartych w odpowiedzi na akt oskarżenia.

Zażalenie na wskazane wyżej orzeczenie wniósł prokurator zarzucając obrazę przepisu postępowania mająca wpływ na treść postanowienia, a mianowicie art. 344a § 1 kpk, poprzez błędne i dowolne uznanie, iż przeprowadzenie przez Sąd nowych dowodów w postaci eksperymentu procesowego z udziałem biegłych i następnie sporządzenie przez tych biegłych opinii spowodowałoby znaczne trudności, podczas gdy uzupełnienie przez oskarżyciela tych braków postępowania, które Sąd uznał za istotne, a które istotnymi nie są, nie przyczyni się do jego przyspieszenia.

Oskarżyciel publiczny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do dalszego prowadzenia postępowania.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie, skutkując tym samym wydaniem orzeczenia o kasatoryjnym charakterze.

W pierwszym rzędzie, odnosząc się do regulacji procesowych przewidzianych treścią przepisu powołanego przez Sąd Rejonowy w sentencji zaskarżonego postanowienia, zauważyć należy, iż aczkolwiek norma ta została wprowadzona ustawą z dnia 11 marca 2016 roku. (Dz. U. z 2016r. poz.437), to jednakże literalna treść tego przepisu jest tożsama z treścią art. 345 kpk, uchylonego z dniem 1 lipca 2015 roku ustawą z dnia 27 września 2013 roku (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247 z późn. zm.), co daje asumpt do uznania, że w tej materii aktualność zachowuje stanowisko doktryny i praktyki, wypracowane na gruncie poprzednio obowiązujących regulacji prawnych, do którego Sąd Odwoławczy w dalszej części uzasadnienia będzie nawiązywał.

Kolejno podnieść należy, iż zwrot sprawy w tej fazie postępowania jest uzależniony od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek, a mianowicie wystąpienia istotnych braków postępowania przygotowawczego oraz ustalenia znaczących trudności w ich usunięciu w postępowaniu sądowym. Oceniając zasadność podstaw zwrotu sprawy na podstawie art. 344a § 1 kpk, sąd powinien zawsze badać, czy braki śledztwa lub dochodzenia są przynajmniej takiej rangi, jak wskazana w tym przepisie przykładowo "potrzeba poszukiwania dowodów" i czy usunięcie ich nie wiąże się z koniecznością znacznego nakładu pracy i czasu.

Przyczyną zwrotu sprawy do postępowania przygotowawczego nie może być natomiast weryfikacja materiału dowodowego, gdyż ta należy do zadań sądu orzekającego. Ocena zebranego w toku postępowania przygotowawczego materiału dowodowego w kontekście braków tego postępowania, dokonywana jest bowiem pod kątem jego kompletności, a nie wartości. Niekompletność materiału dowodowego musi dodatkowo zaś stanowić przeszkodę do merytorycznego rozpoznania sprawy. Ujęcie to nakazuje w każdym przypadku, dokonanie analizy najbardziej pragmatycznego sposobu dalszego postępowania, a sąd przed podjęciem decyzji musi rozpatrzyć wszystkie możliwości uzupełnienia tych braków bez stosowania zwrotu do uzupełnienia przez organ prowadzący postępowanie przygotowawcze (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 listopada 2013 roku, II AKz 672/13, Biul. SAKa 2013/4/20-21).

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należy zastanowić się na prawidłowości dokonanej przez Sąd Rejonowy kwalifikacji, nie dokonania przez prokuratora czynności dowodowych wskazanych w sentencji zaskarżonego orzeczenia, jako istotnych braków postępowania przygotowawczego. W ocenie Sądu Odwoławczego, oskarżenie wsparte jest bowiem o materiał dowodowy, którego treść (bez dokonywania jego oceny z perspektywy okoliczności wskazanych przez art. 7 kpk) koresponduje z postawionym oskarżonemu zarzutem, rzeczą zaś Sądu jest dokonanie oceny zaproponowanych przez oskarżyciela dowodów przez pryzmat znamion zarzucanego oskarżonemu przestępstwa i w konfrontacji z materiałem dowodowym zaprezentowanym przez obronę. Co zaś odnosi się do czynności dowodowych, na potrzebę przeprowadzenia których Sąd Rejonowy wskazuje, po pierwsze zauważyć należy, iż Sąd Odwoławczy nie dostrzega w ogóle celowości dokonania w niniejszej sprawie eksperymentu procesowego. Co przy tym istotne, ani zaskarżone postanowienie, ani odpowiedź na akt oskarżenia, nie wskazują wprost, jakie to konkretne okoliczności dla sprawy istotne, eksperyment ten miałby odtwarzać i na czym miałby on polegać. Jeżeli zaś zamierzeniem obrońcy, które Sąd Rejonowy aprobuje, jest wykazanie, że włożenie ręki (niezależnie od istniejących zabezpieczeń) w przestrzeń pracy frezu spowoduje odcięcie palców dłoni, to powyższe, zdaje się być już udowodnione zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy. Nie zrozumiałym jest również angażowanie w wydanie opinii w przedmiocie „naruszenia przez oskarżonego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa pracy na frezarce do drewna” biegłego z zakresu budowy i eksploatacji maszyn oraz analizy wypadków w użytkowaniu maszyn. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy nie stanowią dziedziny jego zainteresowań.

Kolejno zwrócić należy uwagę, na drugą część zwerbalizowanej przez Sąd Rejonowy tezy dowodowej, tj. „(...) i związanych z tym szczegółowych zagadnień zawartych w odpowiedzi na akt oskarżenia”. Z metodologicznego punktu widzenia takie formułowanie tezy dowodowej niewątpliwie zasługuje na krytykę, co jednak istotniejsze, zrekonstruowanie na podstawie odpowiedzi na akt oskarżenia okoliczności, które obrońca chciałby udowodnić za pomocą proponowanej opinii, dalece wykracza poza kompetencje biegłego, albowiem ich ustalenie przynależy do sfery orzekania.

W ocenie Sądu Odwoławczego ujawnione przez Sąd Rejonowy zapatrywanie o konieczności powołania w przedmiotowej sprawie kolejnego biegłego, tudzież biegłych, jest przedwczesne. Decyzja taka powinna być bowiem poprzedzona wezwaniem biegłego, który wydał w tej sprawie opinię i przesłuchaniem go, co pozwoli na ocenę zasadności podnoszonych wątpliwości co do kompetencji rzeczzonego biegłego do wydania opinii w przedmiotowej sprawie. Nie przesądzając tu o merytorycznej wartości zgromadzonego materiału dowodowego (choć celowym jest tu wskazanie, iż znajdująca się w aktach opinia odpowiada na pytania istotne dla stawianych oskarżonemu zarzutów) wskazać należy, że jeżeli Sąd dochodzi do wniosku, iż wiedza lub umiejętności biegłego są niewystarczające w zakresie powierzonego mu przedmiotu badań, winien nie tyle dokonać zwrotu sprawy prokuratorowi w trybie art. 344a § 1 kpk, a przystąpić do rozpoznania sprawy i zgodnie z art. 193 § 1 kpk i art. 201 kpk powołać biegłych, posiadających - jego zdaniem - odpowiednią wiedzę i kwalifikacje.

Pamiętać przy tym należy, iż jedną z podstawowych zasad procesu karnego jest zasada skargowości, co oznacza, że Sąd nie może narzucać oskarżycielowi ani zakresu, ani sposobu sformułowania aktu oskarżenia, lecz może dać wyraz swej odmiennej ocenie we własnym orzeczeniu (czy to merytorycznie kończącym postępowanie, czy nawet incydentalnym). Tym samym stwierdzić należy, że Sąd nie może narzucać prokuraturze, aby zwracała się o kolejną opinię, gdyż ta, która znajduje się w aktach sprawy, zdaniem Sądu, nie pozwala na rozstrzygnięcie o istnieniu któregoś ze znamion ustawowych czynu zarzucanego oskarżonego (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 maja 2012 roku, II AKz 252/12, Lex nr 1261027).

Końcowo zauważyć należy, iż nawet ustalenie rzeczywistej potrzeby przeprowadzenia w sprawie czynności, o których mowa w zaskarżonym postanowieniu nie uzasadnia zwrotu sprawy prokuratorowi w trybie art. 344a § 1 kpk. Nie sposób bowiem nie zauważyć, iż dopuszczenie dowodu z opinii biegłego nie jest czynnością wysoce skomplikowaną i leży w zakresie możliwości działania sądu. Cofnięcie zaś sprawy do postępowania przygotowawczego celem przeprowadzenia dowodu, który sąd, jeżeli zajdzie dopiero taka konieczność, będzie mógł przeprowadzić bezpośrednio sam, jest zupełnie niecelowe i powoduje tylko przedłużenie postępowania.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

SSO Wojciech Maczuga

Sygn. akt IV Kz 850/17

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

15.12.2017 r. SSO Wojciech Maczuga